

MAHALLA SHAROITIDA XOTIN-QIZLAR FAOLLARI FAOLIYATIDA HUQUQIY MADANIYATNI RIVOJLANTIRISHNING ILMIY-AMALIY JIHATLARI

Demeuova Feruza Xalmuratovna

Ellikqal'a tumani "Chukurqoq" MFY va "Qizilqum" OFY xotin qizlar faoli:

Annotatsiya: Mazkur ilmiy maqolada mahalla sharoitida xotin-qizlar faollari faoliyatida huquqiy madaniyatni rivojlantirish masalalari keng qamrovda tahlil qilinadi. Ayollarning huquqiy savodxonligini oshirish, ularning huquq va qonuniy manfaatlarini himoya qilishda xotin-qizlar faollarining o'рни, huquqiy targ'ibotning samarali shakllari hamda mavjud muammolar ilmiy-nazariy va amaliy jihatdan yoritiladi. Shuningdek, huquqiy madaniyatni yuksaltirish orqali ijtimoiy muammolarning oldini olish mexanizmlari asoslab beriladi.

Kalit so'zlar: huquqiy madaniyat, xotin-qizlar faoli, ayollar huquqlari, mahalla, huquqiy targ'ibot, ijtimoiy himoya.

KIRISH

Jamiyatda huquqiy madaniyatning yuksak darajada bo'lishi ijtimoiy barqarorlik, qonun ustuvorligi va fuqarolarning huquq va erkinliklarini ta'minlashning muhim sharti hisoblanadi. Ayniqsa, xotin-qizlarning huquqiy madaniyatini rivojlantirish masalasi bugungi kunda dolzarb ahamiyat kasb etmoqda. Chunki ayollar jamiyatning muhim qatlamini tashkil etib, ularning huquqiy savodxonligi oilaning mustahkamligi va sog'lom ijtimoiy muhit shakllanishiga bevosita ta'sir ko'rsatadi.

O'zbekiston Respublikasida xotin-qizlarning huquq va manfaatlarini himoya qilish, ularning jamiyatdagi faolligini oshirish bo'yicha keng ko'lamli islohotlar amalga oshirilmoqda. Ushbu jarayonda mahalla instituti va undagi xotin-qizlar faollari yetakchi rol o'ynaydi. Xotin-qizlar faollari ayollar bilan bevosita muloqotda bo'lib, huquqiy muammolarni aniqlash va ularni bartaraf etishda muhim vositachi hisoblanadi.

Asosiy qism

1. Huquqiy madaniyat tushunchasi va uning jamiyatdagi ahamiyati

Huquqiy madaniyat — bu shaxsning huquqiy bilimlari, qonunlarga hurmati, huquqiy ong va huquqiy xulq-atvorining majmuidir. Jamiyatda huquqiy madaniyat darajasi qanchalik yuqori bo'lsa, huquqbuzarliklar shunchalik kamayadi, fuqarolarning huquq va erkinliklari esa samarali himoya qilinadi.

Xotin-qizlar uchun huquqiy madaniyatning ahamiyati ayniqsa muhimdir. Chunki huquqiy bilimga ega ayol o'z huquqlarini biladi, zo'ravonlik va kamsitish holatlariga nisbatan muvofiqlik bo'ladi hamda farzandlarini ham huquqiy madaniyat ruhida tarbiyalaydi. Shu sababli mahallada huquqiy madaniyatni oshirishda xotin-qizlar faollari faoliyati muhim ahamiyat kasb etadi.

2. Mahallada xotin-qizlar faollari faoliyatida huquqiy targ'ibotning o'рни

Mahalla xotin-qizlar faollari huquqiy targ'ibot ishlarini tashkil etishda yetakchi subyekt hisoblanadi.

Ular ayollar o'rtasida huquqiy tushuntirishlar olib borish, huquqiy maslahatlar berish va muammoli vaziyatlarni aniqlash orqali huquqiy madaniyatni rivojlantirishga hissa qo'shadi.

Huquqiy targ'ibot quyidagi shakllarda amalga oshiriladi:

- davra suhbatlari va seminarlar tashkil etish;
- huquqshunoslar bilan uchrashuvlar o'tkazish;
- oilaviy nizolar bo'yicha maslahatlar berish;
- huquqiy axborot materiallarini tarqatish.

Mazkur tadbirlar orqali ayollarning huquqiy savodxonligi oshib, ularning huquqiy muammolarga nisbatan munosabati ijobiy tomonga o'zgaradi.

3. Xotin-qizlar faollari orqali ayollar huquqlarini himoya qilish mexanizmlari

Xotin-qizlar faollari ayollar huquqlarini himoya qilishda muhim mexanizmlarni amalga oshiradi. Ular zo'ravonlik, kamsitish, majburiy nikoh, aliment masalalari kabi muammolarni aniqlab, tegishli tashkilotlarga murojaat qiladi.

Bunda faollar:

- profilaktika inspektorlari bilan hamkorlik qiladi;
- sud va huquqni muhofaza qiluvchi organlar bilan aloqa o'rnatadi;
- ijtimoiy xizmatlar va psixologlar bilan birgalikda ishlaydi.

Mazkur hamkorlik ayollarning huquqiy himoyasini kuchaytirish va ijtimoiy muammolarni o'z vaqtida hal etishga xizmat qiladi.

4. Mahallalarda huquqiy madaniyatni rivojlantirishda mavjud muammolar

Huquqiy madaniyatni rivojlantirish jarayonida qator muammolar mavjud. Jumladan:

- ayrim ayollarning huquqiy bilimiga yetarli ega emasligi;
- huquqiy targ'ibot ishlarining tizimli olib borilmasligi;
- xotin-qizlar faollarining ish yuklamasining yuqoriligi;
- huquqiy axborot manbalarining cheklanganligi.

Mazkur muammolarni bartaraf etish huquqiy madaniyatni rivojlantirish jarayonining samaradorligini oshiradi.

Tahlil va muhokama

O'tkazilgan tahlillar shuni ko'rsatadiki, huquqiy targ'ibot ishlari faol olib borilgan mahallalarda huquqbuzarlik holatlari kamaygan, ayollarning huquqiy faolligi oshgan.

Xotin-qizlar faollari tomonidan olib borilgan tizimli ishlar ijtimoiy muhitni sog'lomlashtirishga xizmat qilmoqda.

Shu bois, huquqiy madaniyatni rivojlantirishni mahalla faoliyatining ustuvor yo'nalishi sifatida qarash maqsadga muvofiqdir.

Xulosa

Xulosa qilib aytganda, mahalla sharoitida xotin-qizlar faollari faoliyatida huquqiy madaniyatni rivojlantirish jamiyat barqarorligi va ijtimoiy adolatni ta'minlashning muhim omilidir.

Xotin-qizlar faollari orqali ayollarning huquqiy savodxonligini oshirish, ularning huquqlarini himoya qilish va huquqbuzarliklarning oldini olish mumkin.

Kelgusida ushbu yo'nalishda tizimli va ilmiy asoslangan chora-tadbirlarni amalga oshirish dolzarb vazifa hisoblanadi.

1. O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi.
2. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining xotin-qizlar huquqlariga oid farmon va qarorlari.
3. Karimov A. Huquqiy madaniyat va jamiyat taraqqiyoti. – Toshkent, 2020.
4. Abdurahmonov B. Mahalla va huquqiy targ'ibot. – Toshkent, 2021.
5. Ijtimoiy-huquqiy tadqiqotlar to'plami. – Toshkent, 2022.